

Debatt

265

mennesker var i går rapportert døde i jordskjelvet som rystet Tyrkia søndag, ifølge BBC.

Mikal Hem
Debatt- og kronikk-ansvarlig

Cornelia Kristiansen

KRONIKK: 6000 tegn inkl. mellomrom.
HOVEDINNLEGG: 3000 tegn inkl. mellomrom
REPLIKK: 2000 tegn inkl. mellomrom.
KORTINNLEGG: 700 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

SEND INNLEGG TIL
debatt@dagbladet.no

RETT FRA NETT

” Trude Mostue står i veien for likestilling, mener Jette F. Christensen.

” Registrerer at sånn ca. 2 av 350 innlegg støtter kronikkforfatteren. Burde vel være til ettertanke.

Per_Nor

” Hva burde være til ettertanke, Per_Nor? At man har gale meninger om man ikke mener det samme som flertallet? Det høres ikke veldig demokratisk ut.

Spadama

” For folk flest under 30 tror jeg Trude Mostue og hennes uttalelser blir litt sånn kjerringpreik. Jeg kjenner mange som sender barna sine i barnehagen tidlig, og de barna er så lykkelige, at. Sorry Trude, du er utgått på dato for meg.

MariaJulia86

” Norsk feminisme burde vært redefinert på slutten av 90 tallet, etter denne perioden ble feminisme til ren egoisme!

Jens Dal Stroem

” Hadde rødstrømpene faktisk hatt noen verdier de ønsket å kjempe for, hadde de nok vært mye sterkere.

Putetrek

” Som mann er jeg helt enig med Trude Mostue i det som er underforstått, nemlig at menn ikke har noe rundt et spedbarn å gjøre.

TheRealScrooge

” 1. Det handler neppe om likestilling når de fleste mødre er nødt til å gå ut i arbeid når barnet er ett år. 2. Hadde det vært mindre såkalt likestilling, så ville ikke Trude Mostue hatt mulighet til å bli dyrlege. 3. Det er lett for henne å komme med en slik uttalelse, da hun er såpass godt økonomisk stilt (noe som sannsynligvis ikke hadde vært tilfelle hvis ikke noen hadde kjempet for kvinners rettigheter i sin tid).

Lorengren

DELTA I DEBATTEN PÅ DAGBLADET.NO

HELSE: Nå må helsevesenet begynne å formidle kunnskap om ME-sykdommen,

Ta ME på alvor

KRONIKK

Jørgen Jelstad
Journalist, pårørende og forfatter

«**JA, DISSE ME-PASIENTENE.** Går brannalarmen, så tenker jeg de løper, jeg.»

Det var en av holdningene pårørende fikk formidlet fra en lege, mens de selv hadde en svært syk bror liggende på et sykehjem i Norge. Broren hadde ikke vært ute av senga på måneder. Han klarte ikke å stelle seg selv, knapt røre armene og han lå med en maske for øynene for å skjerme seg mot et lys han ikke tålte. På nyttårsaftnen lå han med øreklokker mot rakettdrønnene, mens han drømte om sjampanje på hytta en gang i framtida.

Gaven på 31-årsdagen ble en nesonde for å få i seg næring.

FORDI HAN HADDE diagnosen ME, også kalt kronisk utmattelsessyndrom, valgte den behandlende legen å tro at han egentlig ikke var så syk. Ledelsen på sykehjemmet nektet til slutt de ansatte å stelle ham. Søstrene hans måtte i flere måneder dra ned på sykehjemmet om nettene for å vaske avføring av sin bror.

Denne pasienten er ikke alene. Dessverre er heller ikke legen det. En norsk helsearbeider som har jobbet med ME-pasienter i en årrekke, fortalte meg at flere i helsevesenet kaller pasienter og deres pårørende for ME-talibane, angivelig fordi de er så ekstreme i sin tro på at de har en fysisk sykdom.

«På sykehusene blir ME-pasienter plassert der en eller annen er dum nok til å jobbe med dem, for ingen vil ha dem,» sier en fortvilet sykehuslege på et av Norges største sykehus, til meg i et intervju. Legen tør ikke stå fram med navn av frykt for represalier fra kolleger og arbeidsgiver.

JEG ER JOURNALIST og selv pårørende til en ME-syk mor. I to og et halvt år har jeg jobbet med

en dokumentarbok. Det har vært et forsøk på å forstå hvorfor så mange alvorlig syke pasienter og deres pårørende er låst ute i helsevesenets bakgård, overlatt til å klare seg selv.

Hvorfor er det blitt greit å sammenlikne ME-pasienter med Taliban? Det er mange ME-pasienter og deres pårørende som er fortvilte og sinte, men sinne har ofte sine årsaker. I dette tilfellet er det et berettiget sinne.

TRE FORSKJELLIGE helseministre har lovet bedre tilbud og at ME-pasientene skal bli tatt på alvor. Tidligere i år kom dommen fra forskningsstiftelsen SINTEF. De hadde evaluert tilbudet til ME-pasienter på oppdrag fra Helsedirektoratet, og rapporten viser at det knapt har skjedd noen positiv utvikling siden 2007. Denne rapporten har ingen i Helsedirektoratet snakket så mye om.

SINTEF hadde også gjennomført en spørreundersøkelse blant 330 norske fastleger. Flertallet av legene svarte at ME er en psykiatrisk lidelse, eller at sykdommen rett og slett er «skapt av pasienten selv». I den samme undersøkelsen svarer knapt noen av legene at de kjenner til diagnosekriteriene for ME, til tross for at diagnostisering er helt essensielt i forståelsen av sykdommen. De aner altså ikke hva ME er.

Konsekvensen er at pasienter og pårørende blir møtt med holdninger om at dette ikke er en virkelig sykdom, men heller er en motesykdom for mennesker som «legger seg til» fordi de ikke takler sine liv. Dette har ingen rot i den medisinske vitenskapen om ME.

FLERE TUSEN forskningsartikler viser fysiske funn hos ME-pasienter i blant annet immun- og sentralnervesystemet, og flertal-

let av pasientene har en akutt oppstart av sykdommen i forbindelse med en kraftig infeksjon.

Forskere fra universiteter som Harvard og Stanford er klare på at ME er en fysisk sykdom på linje med andre uoppklarte sykdommer, som for eksempel multipel sklerose. Harvey J. Alter, en av verdens mest renommerte virusforskere, sa i 2010 at han er overbevist om at ME er en «svært alvorlig og betydelig medisinsk sykdom, og ikke noen psykisk lidelse».

NÅ KAN DET VISE seg at et gjennombrudd i forskningen kommer fra lille Norge. I forrige uke publiserte tidsskriftet PLoS ONE oppsiktsvekkende forskning fra Haukeland universitetssykehus i Bergen, noe som ble dekket av alle de store mediene i Norge.

I en velkontrollert studie har forskerne vist at medisinen Rituximab fører til en dramatisk bedring av ME-symptomene hos

to tredjedeler av de behandlede pasientene. Rituximab virker gjennom å slå ut en viktig del av immunsystemet, og den blir brukt i behandling av enkelte kreftformer og ved autoimmune sykdommer, som blant annet leddgikt.

Til det renommerte vitenskapsmagasinet New Scientist sier Charles Shepherd, lege og medisinsk rådgiver i Storbritannias største pasientorganisasjon for ME, at dette er «det mest oppløftende resultatet for en medisin i denne sykdommens historie». Sykehusdirektør på Haukeland, Stener Kvinnsland, sier til TV2 at han har en «sterk følelse av at det her er et gjennombrudd».

For dem som skulle være i tvil, Rituximab virker ikke på sykdom «skapt av pasienten selv».

SKEPSISEN MOT ME-pasienter i det norske helsevesenet bunner i holdninger, ikke kunnskap. Hvor

Hvorfor er det blitt greit å sammenlikne ME-pasienter med Taliban?

TAR TID: «Tre forskjellige helseministre skrevet boka *De Bortgjemte*. Anne-Gr

kommer disse holdningene fra? Det er helsevesenets fagekspertise som avgjør hvordan pasientgrupper skal behandles. Slik skal og må det være. Men i et lite land kan et fåtall utvalgte eksperter få stor makt, og hva de velger å vektlegge i sin formidling er ofte sterkt basert på egne teorier og forskningsinteresser.

I Bergens Tidende gikk medisinprofessor Ingvard Wilhelmsen ut og hevdet at ME-pasientene stort sett blir friske så sant de jobber med «holdninger og atferd». Overlege på Oslo universitetssykehus, Vegard Bruun Wyller, undret seg på kronikkplass i VG om ikke «de utmattede og

Dagbladet

Havnelageret, Langkaia 1, 0150 Oslo.
Postboks 1184, Sentrum, 0107 Oslo.
Sentralbord: **24 00 10 00**

Åpent man.-fre. 07.00–16.00
Stengt lør., søn. og helligdager.
Redaksjonen direkte: **24 00 03 10**
Vaktsjef direkte: **24 00 03 60**
Fotodesk direkte: **24 00 09 00**
E-post: pictures@dagbladet.no

Dagbladet.no direkte: **24 00 00 07**
E-post: netted@dagbladet.no
Telefax: Dagbladet: **24 00 00 01**
Dagbladet.no: **24 00 01 01**
E-post: sentralbord@dagbladet.no
Tips og digitalfoto: 2400@db.no

Kundeservice: **800 30 100**
E-post: kundeservice@dagbladet.no AS
Dagblad-Trykk: **67 98 94 23**
Dagbladet forbeholder seg retten til å distribuere innsendte innlegg i elektroniske formater.

STARS AND STRIPE

Clay Bennett har jobbet som politisk avistegner siden 1981, og tegner i dag for Chattanooga Times Free Press. Trebarnsfaren har vært nominert til Pulitzerprisen seks ganger, og vant den prestisjefylte prisen i 2002.

Mange av oss skammer oss over lurvete klær og loslitte møbler. Det ville være bedre om vi skammet oss over lurvete tanker og loslitt livssyn.

Albert Einstein

ikke holdninger.

BEGGE VEIER: «Man kan ikke bare være for valgfrihet for de som velger den rødgrønne løsningen. Valgfriheten må gjelde begge veier», sier Høyre-politiker Linda Hofstad Helleland.

Foto: John T. Pedersen

Valgfri valgfrihet for Høyre

Jette F. Christensen
Storingsrepresentant (AP)

PAPPAPERM: Linda Hofstad Helleland sier til Dagbladet at Audun Lysbakken bare er for én type valgfrihet. «Man kan ikke bare være for valgfrihet for de som velger den rødgrønne løsningen», uttaler hun. Dette er i beste fall et kreativt retorisk krumspring. Regjeringen innførte pappapermisjon slik at familier kunne få mer fleksibilitet og valgfrihet. Med denne ordningen kan familiene velge at en av foreldrene tar ut hele permisjonen, eller de kan dele. Alle alternativene gir rom for god omsorg på beste måte.

HØYRE VIL fjerne pappapermisjonen. Da kan man ikke velge å ta ut pappaperm eller ikke. De liker altså valgfrihet når det passer dem. Den gjengse oppfatning har vært at den gaven fellesskapet gir

foreldrene, nemlig permisjonen, er mors eiendom. Derfor oppfatter enkelte arbeidsgivere det er en risiko å ansette unge barnløse kvinner i som er i et forhold. Derfor er det mange menn som ikke blir godt mottatt på arbeidsplassen når de ønsker å være borte lenger enn pappakvoten. Vi ønsker å gi muligheter til å ta valg, tradisjonelle som utradisjonelle. Som en positiv bikonsekvens bidrar pappakvoten til at kvinner stiller sterkere i arbeidslivet og øker fars stilling som omsorgsperson. Også for de som ikke velger å benytte seg av denne ordningen.

DET ER VALGFRI hvem som skal være hjemme med barnet og hvor lenge. Det er valgfritt å ta ut pappapermisjon. Fordi vi mener alvor når vi mener foreldre skal ha valgfrihet når de skal skape et liv til det beste for sitt barn og hverandre. Høyre vil fjerne pappakvoten. Da er familiene et valg fattigere.

Blitz - SIANs nyttige idioter

Odd E. Rambøl
Bergen

YTRINGSFRIHET: Blitzerne framstår nå som Stopp Islamiserings Av Norges (SIAN) beste PR-agenter. Formann i SIAN Arne Tumyr ville knapt fått en eneste notis i pressen om ikke blitzerne hadde støttet ham ved å lage en motdemonstrasjon med støy og bråk. Selv folk som er dypt uenige med Tumyr og alt han står for synes det er forkastelig å forsøke å

ødelegge en lovlig demonstrasjon ved å opptre som pøbler. Folk flest mener at også Tumyr og hans tilhengere har rett til å demonstrere og gi uttrykk for hva de mener – ytringsfriheten skal gjelde for alle.

BLITZ ER tydeligvis så blottet for selvinnsikt at de ikke forstår at for Tumyr er det å bli angrepet av blitzere en drømmesituasjon. Man må undres, forstår ikke blitzerne hva de selv driver med – man skulle tro at de er betalt av Tumyr og co.

stre har lovet bedre tilbud, og at ME-pasientene skal bli tatt på alvor», skriver kronikkforfatteren, som har ete Strøm-Erichsen er den siste i rekka av helseministre.

Foto: Gorm Kallestad/Scanpix

stressede kroppene» er et «produkt av vår rotløse tid».

ent som ble frisk av å «tenke mer positivt».

tene selv skylden for å være syk.

PÅ EN KONFERANSE om ME i Tromsø i 2010 underviste psykiater Bjarne Stubhaug helsepersonell med å si at det handler om å få pasientene til å bestemme seg for «om de vil ha ME eller ikke». Og i Aftenposten nylig skrev Egil Fors, overlegen som har ansvaret for ME-pasienter ved St. Olavs Hospital i Trondheim, at det med en diagnose som ME er «lett å tro at man er syk» og dermed «velge» å bli ufør.

Selv Helsedirektoratet har i et nyhetsbrev til norske helsearbeidere beskrevet en ME-pasi-

SLIKE UTTALELSER påvirker hvordan ME-pasientene blir møtt i helsevesenet. Forsøk å bytte ut ordet ME med kreft i avsnittet over. Hva tenker du da? Da aids slo ned blant de homofile i USA tidlig på 1980-tallet sa enkelte fagpersoner i ramme alvor at sykdommen var et resultat av stresset forbundet med å være homofil og denne gruppens skadelige livsstil.

Nå er det ME-pasientenes angivelige skadelige tankemønstre som skal stemples som årsak til sykdom. Nok en gang gis pasien-

PÅ ET MØTE sa en mor med tre ME-syke barn til Hans Petter Aarseth i Helsedirektoratet at de følte seg som spedalske på grunn av holdningene helsevesenet formidler om hvem de er. Pasientene orker ikke mer mistro og nok en gang bare å bli bedt om å ta seg sammen.

En av Norges mest renommerte medisinske forskere, Ola Didrik Saugstad, tok en liten pause i et intervju med meg for to år siden. Så sa han: «Jeg tror behandlingen av de dårligste ME-pasientene er vår tids lobotomi».

Tenk om han har rett.

Si din mening på Dagbladet.no

Dagbladet forbeholder seg retten til å distribuere innsendte innlegg på trykk og i elektroniske formater.

Epost: 2400@dagbladet.no.

Tipstelefon: 24 00 00 00

PFU Dagbladet arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.

Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.

Adr.: Rådhusgt. 17 3. etg., pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Tlf.: 22 40 50 40, **Faks.:** 22 40 50 55.

E-post: pfu@presse.no